

ข่าวประชาสัมพันธ์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๑๑๔ สุขุมวิท ๒๓ แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐ โทรศัพท์ ๐-๒๖๔๔-๕๐๐๐ ภายใน ๑-๕๖๖๖ โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๒๕๔-๐๓๑๑

จากหนังสือพิมพ์มติชน ฉบับประจำวันที ๑๙ เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ หน้า ๑๘ มุลค่าข่าว ๔๘๓,๔๘๕.-

ศูนย์สารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ ได้จัดระบบข่าวสื่อสิ่งพิมพ์ สนใจดูได้ที่ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

จากโครงการสำรวจและจัดทำระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับ
ถ้ำ จ.แม่ฮ่องสอน ที่มีมาตั้งแต่ปี 2541 กระทั่งปัจจุบัน
นอกจากองค์ความรู้ที่มีการผลิตอย่างมากมายและต่อเนื่อง
คลังข้อมูลภาพและเสียงตลอดระยะเวลากว่า 10 ปี ซึ่งยังคง
มีความสำคัญในแง่ที่เป็นข้อมูลขั้นต้นทางวิชาการและการนำไป
ใช้เพื่อการเผยแพร่งานวิจัยสู่สาธารณะ
ทว่า มีข้อจำกัดคือการนำเสนอที่ยังขาดความลุ่มลึก และยัง
ต้องให้ผู้วิจัยตรวจสอบหรือเขียนบทด้วยตัวเอง ประกอบกับการ

ตามรอยวิจัย

แวดล้อมอย่างไรในแง่ของการดำรงชีวิตและเทคโนโลยี รวมถึงเป็น
ประชากรกลุ่มเดียวกันหรือไม่

เน้นที่วัฒนธรรมโลงไม้ ซึ่งเป็นพิธีกรรมการฝังศพของคนบน
พื้นที่สูง

ในทีมวิจัย นอกจากมี รศ.ดร.วัชรวิทย์ ชูทรงเดช ยังประกอบด้วย พญ.
ดร.กนกนาถ จินตนาถนันทน์ มหาวิทยาลัยมหิดล, อ.นันทมน ภูมิตอม
ภูมิพัฒน์พงศ์ คงคำสุริยาชัย นักวิจัยด้านมานุษยวิทยาจากภาพพื้น
และกระดูกคน มหาวิทยาลัยศิลปากร, รศ.ดร.นาถสุดา ภูมิจันทร์
นักวิจัยด้านสิ่งแวดล้อมและวางผังเมือง มหาวิทยาลัยมหิดล และ รศ.ดร.
เสาวรัตน์ สมนิทรปัญญา นักอรรถาธิบาย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

โดยมีสมมติฐานว่า 1) วัฒนธรรมหินกะเทาะสมัยโฮโลซีนตอน
ต้น เป็นวัฒนธรรมที่มีความต่อเนื่องจากวัฒนธรรมเดิมในสมัยไพล
สโตซีนตอนปลาย มีการปรับตัวเรื่องการดำรงชีพ เทคโนโลยี ความ
เชื่อ และการตั้งถิ่นฐานอย่างไร รวมถึงมีความสัมพันธ์กับชุมชนก่อน
ประวัติศาสตร์ในระดับท้องถิ่นอื่นๆ ของไทยและประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

‘วัฒนธรรมโลงไม้-โบราณวัตถุ’

แหล่งโบราณคดี ปางมะผ้า

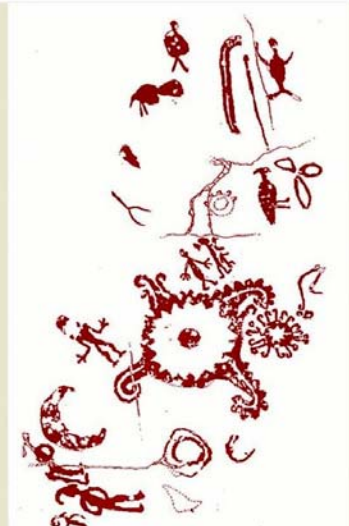
ทำงานในระยะหลังๆ มีการทดลองนำผลการ
วิจัยมาผลิตภาพยนตร์สารคดี อีกทั้งคลังข้อมูล
ที่มีอยู่มหาศาลยังไม่ถูกนำมาใช้อย่างเต็มที่
จึงมีการขยายขอบเขตการทำงาน สู่
โครงการนำร่องของ สกว. หรือ สำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการวิจัย ในการสร้างความ
รู้ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์และเผยแพร่โดยคณะ
บุคคลที่มีศักยภาพ เพื่อนำเสนอแง่มุมที่ถูกต้อง
ครบถ้วนที่สุด ภายใต้รูปแบบงานที่หลากหลาย
ขณะเดียวกัน สามารถนำความรู้กลับไปสู่
ชุมชนวิจัย จึงเกิด โครงการการจัดทำสื่อจาก
ผลงานวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
ในอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งมี
ศุภร ชูทรงเดช ศิลปินและผู้ที่กำกับภาพยนตร์
สารคดี เป็นหัวหน้าโครงการ และมี รศ.ดร.
วัชรวิทย์ ชูทรงเดช อาจารย์คณะโบราณคดี
มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นที่ปรึกษา

เป็นการวิจัยด้านโบราณคดีเชิงบูรณาการ
ระหว่างศาสตร์ด้านโบราณคดี วงปีของไม้
และสิ่งแวดล้อม มานุษยวิทยา ประวัติศาสตร์
ศิลปะ และการจัดการมรดกวัฒนธรรม ใน
อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน

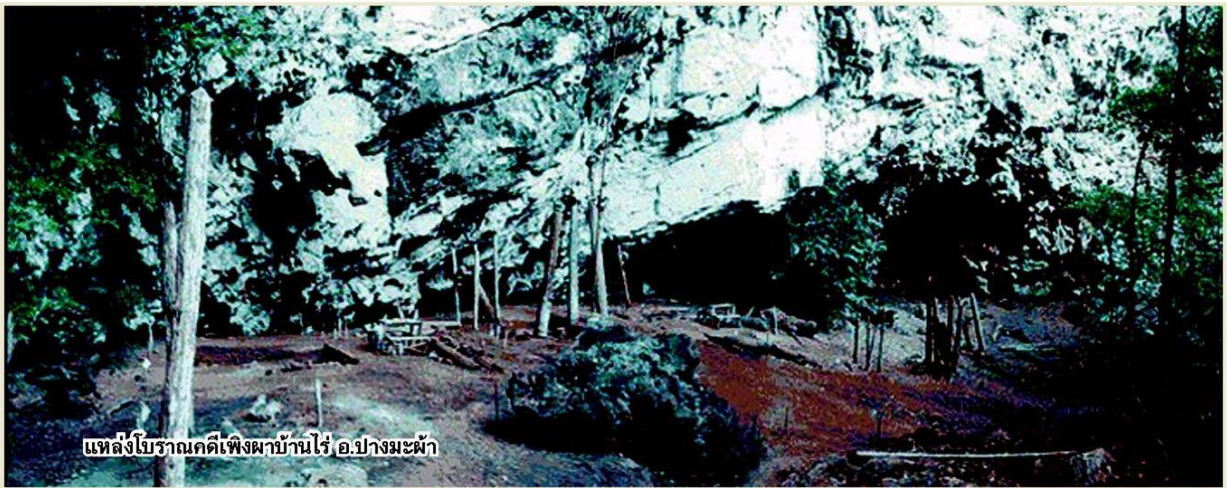
เพื่อตอบโจทย์วิจัยในช่วง 10,000-1,000
ปีที่ผ่านมานี้ ว่าสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูงในอำเภอ
ปางมะผ้า มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร มนุษย์
ก่อนประวัติศาสตร์มีการปรับตัวเข้ากับสภาพ

โครงกระดูกผู้ใหญ่ เพศชาย 1 โครงถูกฝังในทางั่ว
ที่ขุดพบ อายุประมาณ 9,700 ปี

ภาพเขียนสีผนังถ้ำที่ถูกค้นพบ

แหล่งโบราณคดีเพิงผาบ้านไร่ อ.ปางมะผ้า

ออกเฉียงใต้หรือไม่

2) วัฒนธรรมโลงไม้ในช่วงเวลา 2,300-1,000 ปี เป็นวัฒนธรรมเดิมที่พัฒนาต่อเนื่องจากวัฒนธรรมหินกะเทาะ หินใหม่ โลหะ หรือเป็นประชากรกลุ่มใหม่ที่เป็นชุมชนเกษตรกรรมเคลื่อนย้ายมาจากจีน ซึ่งนำวัฒนธรรมและนวัตกรรมใหม่เกี่ยวกับการทำถลุง โลหกรรม และรูปแบบพิธีกรรมฝังศพแบบใหม่เข้ามา

3) งานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า วัฒนธรรมโลงไม้ที่พบในบริเวณแนวตะวันตกตั้งแต่ยุคนาน แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ สุโขทัย กาญจนบุรี ลงไปถึงหมู่เกาะเอเซียตะวันออกเฉียงใต้ในอินโดนีเซีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ โครงการวิจัยนี้จึงได้ศึกษาเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรมเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรมจากโลงไม่ว่ามีความเหมือน คล้ายคลึง หรือแตกต่างกัน

ในการวิจัยโครงการการจัดทำสื่อจากผลงานวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในอำเภอปางมะผ้า ใช้ข้อมูลเดิมจากการขุดค้นแหล่งโบราณคดีเพิงผาบ้านไร่ มาเปรียบเทียบกับข้อมูลใหม่ในการศึกษาแหล่งโบราณคดีถ้ำผีแมนโลงลงรัก และแหล่งอื่นๆ ที่มีอายุร่วมสมัย เพื่อเปรียบเทียบลักษณะของคน เนื่องจากข้อมูลในแหล่งใหม่นี้เป็นแหล่งโบราณคดีในวัฒนธรรมโลงไม้ ที่มีข้อมูลค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ที่สุดเท่าที่เคยพบมาในประเทศไทย และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

จากการลงพื้นที่ของ รศ.ดร.รัชนี และคณะ พบว่าแม้จะถูกรื้อค้น และเผาทำลายด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของชาวบ้าน แต่แหล่งโบราณคดียังมีศักยภาพในการวิจัยสูงมาก เพราะมีโครงกระดูกมนุษย์ ร่วมกับโลงไม้

รัชนี ชูทรงเดช

เป็นจำนวนมาก ทั้งที่อยู่ในโลงที่ยังปิดฝา และส่วนที่กระจัดกระจายตามพื้น

นอกจากนี้ ยังมีร่องรอยวัตถุต่างๆ อาทิ เศษผ้า เครื่องปั้นดินเผา เครื่องเล่น เป็นต้น ซึ่ง

คาดว่าจะช่วยตอบคำถามเรื่องประชากรที่อยู่บนพื้นที่สูงในอดีต สิ่งแวดล้อม การใช้ทรัพยากร อาหารการกิน การจัดองค์กรทางสังคม ความเชื่อ เป็นต้น

“งานวิจัยที่ดำเนินการมาทั้งหมดภายใต้การสนับสนุนของ สกว. ล้วนเชื่อมโยงกับการสร้างความรู้สู่ท้องถิ่น เมื่อกระบวนการวิจัยผ่านพ้นแล้ว ข้อมูลทางวิชาการจะนำมาใช้ประโยชน์กับคนในพื้นที่ได้จริง และคนในชุมชนท้องถิ่นยังสามารถถูกชักชวนมาทำงานวิจัยแบบท้องถิ่นสู่การจัดการและพัฒนาพื้นที่ตนเอง ด้วยความรู้แบบวิชาการควบคู่ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ต่อไป”

“สิ่งที่น่าเป็นห่วง คือการให้ความสำคัญกับการสำรวจและอนุรักษ์แหล่งโบราณคดีของชาวบ้าน ไม่ให้ถูกรบกวน โดยเฉพาะการสำรวจถ้ำผีแมนโลงลงรักในแหล่งใหม่ ที่ยังต้องใช้เวลาในการศึกษาวิเคราะห์

ข้อมูลให้แล้วเสร็จ มิฉะนั้น สิ่งที่อยู่ใต้ดินจะถูกทำลาย”

“รวมถึงการดูแลป้องกันการลักลอบขุดค้นจากที่อื่น อันจะเป็นการทำลายวัฒนธรรมของชาติ นอกจากนี้ยังยกให้หน่วยงานราชการ โดยเฉพาะกรมศิลปากรเข้ามาร่วมสนับสนุน เพื่อให้เป็นมรดกวัฒนธรรมที่สำคัญของคนในท้องถิ่นและประเทศไทยต่อไป” รศ.ดร.รัชนีกล่าว

โครงการจัดทำสื่อดังกล่าว ได้นำฐานข้อมูลไปใช้ประโยชน์ผ่านกระบวนการจัดการความรู้ การพัฒนาหลักสูตร และการจัดทำสื่อสำหรับใช้ในการเรียนการสอน ที่ดำเนินการร่วมกับ วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน นำร่องโดยหน่วยจัดการศึกษา อ.ปางมะผ้า เพื่อให้เห็นเป็นรูปธรรมในการวิเคราะห์หลักสูตร การออกแบบสื่อที่เหมาะสม ตรวจสอบ และทดลองใช้สื่อในหลักสูตรรายวิชา “แม่ฮ่องสอนศึกษา” สำหรับนักเรียนระดับอนุปริญญาสาขาวิชาปกครองท้องถิ่น และสาขาการศึกษาปฐมวัย ตลอดจนนักโบราณคดี นักประวัติศาสตร์ รวมถึงบุคคลทั่วไป

เป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่อย่างมีระบบ ระเบียบ เพื่อให้คนในท้องถิ่นเข้าใจรากเหง้าความเป็นมาของตัวเองมากขึ้น

กฤตยา เชื้อมวราศาสตร์